

van zestig jaar bereikt had; die uitkering was f 3 voor elke week dat hij had gevaren. Deze wet gold niet voor de ca. drieduizend zeelieden die uit de West of uit Indië afkomstig waren en evenmin voor diegenen die niet 'voortdurend en naar behoren' (aldus de wet) hadden gevaren. De overige zeelieden (of hun nabestaanden) kregen dus van hun zestigste levensjaar af voor elk jaar dat zij in de oorlog hadden gevaren, een buitengewoon pensioen van f 156. Een wel heel bescheiden bedrag; en dat blééf het, ook toen het, zoals met alle uitkeringen geschiedde, conform de stijging van de kosten van levensonderhoud werd verhoogd.

De bepaling dat men 'voortdurend en naar behoren' gevaren moest hebben, werd zeer strikt toegepast: er hebben zich gevallen voorgedaan waarbij het buitengewoon pensioen geweigerd is aan zeelieden die bij een bepaalde gelegenheid zonder geldige reden twee dagen te laat hadden aangemonsterd. Zij die zich aan de vaarplicht hadden onttrokken, kregen niets – evenmin de Indonesische en de uit de West afkomstige schepeelingen.¹

Er zijn anno '85 nog bijna veertienhonderd personen die onder de Wet Buitengewoon Pensioen Zeelieden pensioen ontvangen: ruim vierhonderd zeelieden, ruim negenhonderd nabestaanden.

De vrouwen onder die nabestaanden hebben tijdens de oorlog voortdurend in angst geleefd dat hun man niet zou terugkeren, en hoevelen zijn er onder die zeelieden in wie 's nachts de spanning weer naar boven komt die in de jaren '40-'45 met hun gevaarlijke arbeid gepaard ging? Het is niet bekend.

★

Van de Nederlandse burgers kwamen in de jaren '40-'45 ca. dertigduizend door oorlogshandelingen om het leven en vele duizenden anderen raakten ernstig gewond. Waren kostwinners overleden, dan kregen hun nabestaanden een uitkering – uitkeringen waren er ook voor permanent invaliden; men kreeg niet meer dan nodig was voor het meest simpele levensonderhoud. In '61 werd de regeling verbeterd: nu werd het gederfd arbeidsinkomen grondslag van de uitkeringen, precies als ten aanzien van

¹ Die laatste bepaling werd in '84 ongedaan gemaakt, met dien verstande dat nabestaanden van zeelieden die vóór '76 overleden waren (in dat jaar had de overheid hun aanspraken op buitengewoon pensioen afgekocht met een eenmalige uitkering van f 4 000 per persoon) niets zouden krijgen.